

nyelvéről. *Zlinszky* Aladár pedig Morvay Győző könyvét «Az Ember tragédiája»-járól fejtegeti hasonló szempontból. *Király* Károly egy nyelvújítási adatot nyújt a *gyilok* szóról. A magyarázatok és helyreigazítások rovatában a következő közlések foglaltatnak: *Háromszékben* (Paal Gyula), *német jövevényszók* (Tóth Béla), *réparágó* (Simonyi Zsigmond), *maradhass, ülhess, megtér* (Miskovits Henrik), *ön, maga, kegyed* (Landori Endre), *francia-magyar népies etimológia* (Bálint Kelemen), *furik* (Kákay Alajos), *időlen* (Sz. Gáborné). Az idegen események és fattyuhajtások közt *Tűzes Gábor*, a *Töveg*, *Hentaller Elma* az ő nagysága szóról beszél, *Turesányi* Andor Emlékezés Kőlcsey Ferenczre, Pápay József, a «Friss újság» ujtása a czim és rangkérdés dolgában, czimen közöl egyet-mást. Kérdések meg válaszok, tájszók, különlegességek, állathivogató és izzó szók, idő, család és gumynevek nagy választékban vannak. Azonkívül *Halász Ignác* «A királyfi meg a tündérléasszony» czimen népmesét, *Istvánfi Gyula* «Szabó Vilma» czimen népmanczot tesz közzé.

Magyarország szétdarabolásának története. Az Athenaeum r. társaság kiadásában megjelenő «A magyar nemzet története» című tíz kötetes nagy munkának ötödik kötetéből most jelentek meg az első (107., 108.) füzetek, a melyeket nyomban követnek a többi füzetek és az egész kötet alig két hónap alatt be lesz fejezve. A kötet címe: «Magyarország három részre oszlásának története. 1526–1608». Irta *Acsádi Ignác*. Ezzel ennek a millenárius nagy munkának kiadásában a sorrend ismét helyre lesz állítva, a mennyiben ennek a kötetnek befejezése után ismét folytathatják a megkezdett hatodik kötet kiadását. Ez az ötödik kötet Magyarország történetének legszomorubb korszakát tárgyalja.

Acsádi Ignác dr. remek történetírói tollából előadva Magyarország szétdarabolásának, három részre osztásának, a nehéz megpróbáltatásokkal, romboló állami katasztrófákkal, a gyászszal, pusztulással, vérontásokkal és nemzeti szerencsétlenségekkel csordultig telt korszak történetét, mely az 1526-iki mohácsi véstől 1608-ig terjed. Az egykor oly hatalmas magyar irodalom összecsugorodott, ez is három részre szakadt. Legnagyobb része a törökök által okkupált tartomány lett, a másik rész, Erdély, mint török bűbér tartomány állhatott csak fenn, a többi részek külföldön székelő, idegen uralkodók jogára alá kerültek, kik egyedül viselték a magyar királyoknak hajdan büszke címét. A magyar, valamint a külföldi írók erre a korszakra vonatkozólag igen fontos és sokáig ismeretlen kuttőanyagból rengeteg sokat bocsájtottak közre és *Acsádi Ignác* ennek az új anyagnak teljes felhasználásával, magukból a legközvetlenebb kuttőkből, okiratokból kifejtve, rendkívül vonzó és élénk előadásban mondja el ennek a nehéz időnek történetét, finom érzéssel felütnetvén annak tanulságait is. Ezekhez a füzetekhez is a legszebb

műmelléletek és érdekes szövegek vannak csatolva. Így «Magyar főúri viselet a XVI. század második felében» remek színyomat Jost Ámánnak, Miksa királynak 1670-iki nürnbergi bevonulását ábrázoló festményéről; «Buda és Pest ostroma 1542-ben»; Enea Vizo egykoru rézmetszete Bubicz Zsigmond gyűjteményében; «Párviadal magyar hadnagy és török bég között»; XVI. századi rézmetszet Ernszt Lajos gyűjteményéből; «Heltai Gáspár krónikájának czimlapja» stb. Egyes füzet ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Tanulók Zsebkönyve. Segédkönyv a magyar nyelvi tanszak, történelem és alkotmánytan körébe. Közrebeszítja *Babik József* tanár Egerben 1897. A 252 lapra terjedő, oldal-szélzetes kiadvány 1094 címet magában foglaló részletes tárgymutatóval van ellátva, melynek segítségével a legkönnyebben feltehető bármely kérdés. A könyv szép chamois-papíron nem szemrontó petit, hanem garmond-betűvel van nyomtatva s a legújabb adatok felhasználásával van szerkesztve. Nemesak a tanulók számára szolgál, úgy az osztály-, mint az érettségi és tankepesítési vizsgálatoknál különösen megbecsülhetetlen segédkönyvül, hanem intelligens emberek részére is sok érdekes adatot tartalmaz. Ajánljuk a tanférfiak, tanügybarátok, tanintézetek s a tanuló ifjuság szíves figyelmébe. Az érdekes mű füze 1 frtért, diszpeldány csinos vászonkötésben 2 frtért kapható. Ez utóbbiak csakis *Babik József* tanárnál Egerben.

Magyar Nemzet Története. Örömmel jelenthetjük, hogy a Lampel Róbert (Wodliáner F. és Fiai) es. és kir. udv. könyvkereskedése kiadóhivatalában, Budapest, Andrásy-ut 21), megjelenő nagy milleniumi emlékművének, a Szalay-Baróti «Magyar Nemzet Történetének» most hozzánk érkezett 62–63-ik (kettős) füzetével, e monumentális hazai történelemnek a harmadik kötetébe lett fejezve. Annyiszor s annyi előszeretettel és érdeklődéssel emlékeztünk meg már e nagyszerű irodalmi vállalatról, hogy most már a III-ik kötet bevégeztével csupán arra szoritkozunk, Szalay-Baróti művet újból és újból ajánlani hazánk minden rangu és rendű közönségének. A jobb módúak kötetenkint s a szerényebb sorúak füzetekben szerezhetik be könyvtárak számára s e mű bizvást egyik földisze fogja képezni annak. A most megjelent 62–63, a III. kötetet befejező füzet előfizetőinek egy rendkívül szép külön műmelléklettel kedveskedik, *Benczur Gyula* jeles festőművésznünk «Buda visszavétele 1686»-ban című olajfestményének színyomata hasonmásával. Még két külön mellékletet hoz e kettős füzet, az egyik egy török államokmány reprodukciója és *Frigyes Ágost* szász választó és lengyel királynak arcképe, melyet a hatalmas alakú király kortársa, *Kupeczky J.* hazai festőművész festett. A szöveg illusztrációi ezek: *Pázmány Péter* «Kalauz»-ának czimlapja. *Gyöngyösi István* aláírása, *Zrinyi Miklós* költői művei 1651-iki kiadásának czimlapja. A löcsei városház tornya. *Löcsei ház udvara*. *Kupeczki János*. *Mányoki Ádám*.

«Kosmos» müintézet nyomása. Budapest, VI., Aradi-uteza 8.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt
A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA AJÁNLVA

Előfizetési árak:		SZERKESZTI:	SZERKESZTŐSÉG:
Egész évre	4 frt.	Dr. RUPP KORNEL	Budapest, I.K., Soroksári-uteza 31.
Fél évre	2 frt.	főgymnasiumi tanár.	KIADÓHIVATAL:
Negyed évre	1 frt.		Budapest, VI., Teréz-körut 23. sz.
Megjelenik minden vasárnap.		Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda és hírlapkiadó részv.-társ.	KÉZIRATOKAT nem adunk vissza.

A tornaversenyek.

(*) A «mens sana in corpore sano» megvalósítására mi sem vezethetne jobban, mint a kultuszminiszter azon intézkedése, hogy évről-évre ugynevezett kerületi tornaversenyek tartassanak.

Mi, a kik magunk is tanuló ifjuság nevelésére szenteltük életünket, legjobban tudjuk méltányolni ez intézkedés fontosságát s mert tanuló korunkban hírt sem hallottuk a tornaversenyek, mert akkor alig törődött valaki azzal, hogy az ifjuság testi nevelésére is kellene gondot fordítani, legjobban érezzük, mily hatalmas eszköze a tornaszat a testi szervezetnek alárendelt szellemi élet fejlesztésének.

Eltekintve attól, hogy ma a tornaszat szigoruan kötelező s hogy alóla csak rendkívül ritka es kivételes esetben lehet fölmentést kapni, lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy a mai generáció talán a nagyobb szellemi megterhelés mellett rugékonyabb s ha nem is üdőbb, mint a régi fiatalság, bizonyára ügyesebb, teste hajlékonyabb, több terhet kibír, mint annak idején a miénk.

A tanítási órák közé ékelte tornaórákon a szellemi bágyadtságot legyüri, test és lélek fölélnkül s a további szellemi munkára nagyobb képességet szerez. Nagyban előmozdítja ezt az üdülést a tetet edző játékoknak programmba vétele. A játék gyönyörködtet, fárast és edz. Olyan az a léleknek, mint a reggeli harmat a virágnak. Természetes, hogy a tornaórák iránt való lelkesedésnek is hatalmas fejlesztője.

Igaza van ő Felségének, a ki a mult évi

országos tornaversenyen előtte bemutatkozó ötezer magyar diákban, a jövő generáció katonáit látta. Pompás összhang, finom gyakorlat, bámulatos precizitás, a duzzadó fiatal erő megnyilatkozása volt látható ott, a mit a «delecta iuventus» produkált. A mely nemzetnek edzett, gyakorlott, fejlett ifjusága van, annak nem kell félnie a leigázástól.

A tornaszat iránt való kedv fejlesztésére a versenyek eléggé nem méltányolható befolyással vannak, mert alkalmat nyújtanak arra, hogy az ifjuság másoknak is megumtassa, hogy mit tud.

Ambitio fejlesztésére kétségtelenül rendkívül hat nem csak az elért siker, az a fényes érem, vagy oklevél, melyet a zsüri megítél, hanem a mások előtt való szereplés lehetővé tétele.

Másik rendkívüli nagy előnyük e versenyeknek az is, hogy tornászó ifjaink középiskolai pályájukon alkalmat nyernek az ország fővárosával s a nagyobb vidéki városokkal megismerkedni, érintkeznek a más intézetekbe járó tanuló társaikkal, látják, hogy az egyes városok intelligens lakói mily meleg szimpáthiával viseltetnek a haza reménye, az ifjuság iránt.

Mind olyan motívumok, melyeket figyelmen kívül hagynunk lehetetlen. Azért míg egy felől a küzdőterre siető ifjuságot köszöntjük, lehetetlen elismerésünket ki nem fejezni a három magyar város: *Pécs*, *Keckskemét* és *Déva* iránt, melyeknek lakói magyaros vendégszeretettel látják el s fogadják versenyre kelő ifjuságunkat.

A rétségek fia.

(24)

— TRELLERFERENCZ ifjusági regénye. —

— Töröm a zuzáját, micsoda ficzko maga Stone! . . . hahaha, üzlete okoz neki gondot, hahaha! . . . No öcsém, nekem van öt ménem, melyeknél különb nem szaladgált még a rétségen, van nekem olyan karton, üvegyöngy, lőpor, golyó, tea, rum, kávé, gyapjutakarókészletem, hogy három indián törzset megvásárolhatok rajta, azonkívül még harmincz-négy darab pompás bivalybőröm, két leopárdbőröm és még sok egyéb: én egész vagyonommal jót állok Osborne Pálért!

A puskakovács arca földerült.

— Komolyan mondja, uram?

— Komolyan! Pál fizet, vagy én, itt a kezem rá!

— Akkor jól van — meg vagyok elégedve, ön talpig becsületes ember. Most már jöhettek a rézbőrűek. Békés ficzko vagyok, de a skalpomat becsülöm valamire, szeretném, ha a louisville-iek még megbámulhatnák: az tény.

Pált, mint a trappert, fölöttébb mulattatta a puskakovács gondoskodása a veszteségeért járó kárpótlásról, mely oly kirívó ellentétben állott a köröttük tornyosuló veszélyekkel és szintén nevetett. A rab kiowa nem bírta elrejtteni bámulatát az ily kritikus helyzetben kitörő vidámság fölött.

— Mondom nektek, fiaim, jelenté ki a trapper, arany szabály ez: «Vedd a dolgot hidegvérrel». Ez vezetett engem sok veszélyen keresztül, ez óvott meg itt a kétségbeeséstől, miatt ez a vén handita őrizett — és a kiowára mutatott. Bármí zúduljon is az emberre, viselje el hidegvérűen.

A kívülről hallatszó zaj magára vonta most figyelmüket. Kikandikálva észrevették, hogy a kiowák a sziklaszoroson át nagy köveket hengergetnek előre, így földözve magukat az átelenes partról jövő esetleges lövésekkel szemben.

— Ahán, szólt a trapper, itt vannak már, azonnal kezdődik a tánc! Alulról hangzó néhány lövés jelezte, hogy a kiowák támadásra készülődnek. A golyók hatástalanul pattantak le a szikláról.

— Csak pazaroljátok el lőporotokat, dörmögött Grizzly. Hogy jobban lásson, kissé előre dugta fejét: Nyomban rá azonban egy alulról kiröpített golyó keresztülfurta prémes sapkáját.

— Teringettét, Varjutoll legjobb lövészeit állította föl ott lenn: komolyan veszi a dolgot!

A kentuckyi puskájának döreje három, négy fegyver ropogásával elegyült, melyeket az ostromlottaknak nem kis meglepetésére a szem-

közt fekvő sziklákról sütöttek el. A magaslatokon elhelyezett lövészek golyói közvetlenül a bejárat mellett fütöltek el. De sebesen, mint a villám, kapta a trapper kétlövetűjét arca mellé: kétszer dörrent el és két izben hangzott fel túlán jajkiállítás. A kentuckyi is talált. Szemközt velük egy sebesült, ki vakmerően előre nyomult, kifelé tántorgott és öszerogyott, közvetlenül a szikla széle mellett, görcsösen kapaszkodva kezeivel az ott sarjadó kevés fűbe. Ha ezt a támasztékot elereszti, menten

lezuhan a tátongó mélységbe. Főlkapaszkodásra pedig hiányzott az ereje. Borzadva látta Pált, mint lebeg ez az ember az örvény fölött.

Mialatt a trapper meg Bill szorgosan töltöttek, a sziklán ugyanannyi puskaeső mellett fél tuczat fekete fej bukkant föl és a barlang menekültjeit most már csak az elébük gördített szikladarabok és óvatosságuk óvta a végromlásától.

— Lőjj, öcsém! kiáltá a trapper. Pál lött, ámde az izgatottan remegő kezéből kilőtt golyó a sziklát találta.

A sebesült kiowa halálféle ordítással bukfenyezett a mélységbe.

Átellenből, valamint alulról újabb lövések dördültek el. Bill meg a trapper szintén tüzeltek, hogy mily eredménnyel, nem láthatták. Egy pillanatig halálos nyugalom uralkodott. A mélységes csöndben a trapper finom hallása halk neszt sejtített meg. Lepillantott.

— No, Kentucky fia, most ki a késsel: támadnak!

Bill és Pál előrehajlottak. Az erősségükhöz vezető ösvényen husz kiowa harcos hatolt fölfelé, kik az Oshontán leusztak volt. A fehérek fegyvereiket már előbb kisütötték. Szemközt és alant újból megkezdődött a tüzelés, mely az ostromlottakat meggátolta abban, hogy testük bármely részét mutassák: az ostromlók pedig egyre és egyre közelebb férköztek hozzájuk.

— Hát csak jöjjetek, dörmögé a trapper és kiterjesztette herkulesi karját: nagyon hamar vissza fogtok érn!

Az előrenyomuló harcosok már oly magasra jutottak, hogy a kiowák alant jónak látták a tüzelést beszüntetni. A trapper, Bill és Pál szilárdan eltökélték, hogy körömszakadtig küzdenek.

A legelül álló kiowa harcosok, — csak egyenkint, egymás háta mögött juthattak föl, olyan szűk volt az ösvény — egy pillanatig tévőztek, hogy rettegett ellenfelükkel szembe szálljanak. Varjutollnak a mélységből fölesengő harsány kiáltása azonban előre nógatta őket.

E pillanatban a folyó felső folyása mentén emelkedő sziklákról egymásután két lövés dördült el és a két első kiowa, kik a barlang szájához már igen közel férköztek, fejükön átlöve, hangtalanul, holtan rogyott össze. Minden tekintet azon hely felé fordult, hol a tűz felvillant. Még egy lövés ropogott fel ott: a kiowák sorában a harmadik is lehanyatlott. Nem volt ekkor már hatalom, mi megállíthatta volna a támadókat: hanyatthomlok, egymást legázolva rohantak lefelé és eltűntek az Oshonta habjai közt.

A tulsó sziklákon pedig csudálatos bakugrásokkal tánczolt egy vad, groteszk alak és a Puck hatalmas hangja esendült meg: «Add meg nekik bátyám, Puck van itt!»

— Hahó! dörgött stentori erővel a trapper szava.

— Hahó! ismételték Pál és Bill.

— Puck, szivem gyermeke, idejében jöttél. Hahó!

A kiowákat irtózatosan megrázhatták a törtétek, mert hang nélkül osztoztak el. Puck is

eltűnt a szirték között. Az ostromlottakon kívül csak a szemközt levő sziklákon föllálitott harcosok pillantották meg és ezeket mélységek választották el Pucktól. Oly meglepő volt Puck beavatkozása a küzdelemben, oly titokzatosan mesés szikláról-sziklára ugrádozó iromba alakja, hogy egy kiowa sem merte puskáját rászegezni.

— Fiam, édes fiam — mondá a trapper megilletődve — tudtam, hogy eljössz. Pihenjétek ki magatokat, gyermekeim, fordult a fiatalokhoz, nem hiszem, hogy a kiowák ma másodízben meg mernének bennünket támadni. Derekasan rájuk ijesztett az én javas-emberem, varázslónak hiszik őt. Remélem, hogy a fiunak túlán biztos menhelye van. Pompás ficzko ez a Puck, ugy-e Pál?

— Igen bátyám, rettenthetlen, nemesszívű ember ő.

— Töröm a zuzáját: ez a kis ember aztán a lövész! mondá Bill. Átlötte a lassot, mely-nél fogva azok a galád pusztai haramiák hurczoltak, most pedig állott majd háromszáz lépésről három fejet. Töröm a zuzáját: ez az ember tud löni! Nyomába sem hághatok, pedig jó magam is karabélylval kezemben nőtem föl.

— Igen, szeme és keze szintoly hűségesegek, mint szive, lövése sohasem téveszti el célját. Remek fiu! Port szórt ezeknek a hiúzzsemű kiowáknak szemébe. Oly ravasz, hogy orruknál fogva vezetni valamennyijüket. Majd kis vartatva így szólt: Melesleg nem árthat egy kis elemőzsia, mikor ti jöttetek, épen reggelizésben zavartatok meg.

Nyugodtan, mintha künn nem leskelődnének halálukra éhes vadak, fogott hozzá a készletben levő eleséghez és jóízűen falatozott, úgy, hogy példáján serkenve, Pál meg Bill is követték ebben. Ámde az óvatosságról nem feledkeztek meg, időnkint egyikük-másikuk a kijáráthoz suhant és kinézelődött.

Miután étkeztek, megszólalt a puskakovács: «Bezzeg, majd zsémbelődik apám, ha megtudja, hogy háborúságba elegyedtem, mivel-hogy ő váltig azt ajánlotta nekem, tartsak békét. Én is e mellett vagyok és úgy vélekedem, hogy így jobb».

— Osztom nézetét, Stone: de csak a vörösek bagynának bennünket békén! Igen örül-nék neki. Ön azonban derekasán kitett magáért, ön bátor legény.

— Magam is úgy kalkulálom, uram, hogy eltalálta az igazat. Mindig mondogatta apám: «Ne keresd a civakodást, Bill, de ha máské-

pen nem megy a dolog, csapj közibéjük, mint egy tigris». Apám pedig nagyon okos ember.

— Mihez fogunk most bátyám? kérde Pál.

— Attól függ, a mit Puck indítványoz. Csakhamar saját szájából fogjuk hallani, furfangos ő, mint a róka.

A nap leáldozott és a sötétség teregetni kezdte szárnyait. Órákon keresztül mi sem zavarta a csendet, mikor ama hely felől, hol Puck megjelent, halk kiáltás tört feléjük és olyatén zaj, mintha kövek görögnének lefelé. A barlangiak meglepetésére alant tüzfény lobogott föl. A kiowák egész kazal szárított füvet és fát gyújtottak meg a folyó közelében.

— Oh, mondá a trapper, félnek, hogy megkísértjük a menekülést vagy hogy rájuk akarunk támadni.

— Az utóbbi nem volna rossz, Grizzly — vélte Bill — azt hiszem, így könnyebb szerrel kiszabadulnánk a espadából, mintha azon a szörnyü zuhatagon szánkázunk le.

— Ej-ej, hisz én azt hittem, hogy ön békeszerető ember, Stone?

— Hm, uram, az vagyok, de azért szívesen megtartanám skalpomat.

— Nem juthatnánk át, legény, nagyon sok a puskájuk.

— Nem próbálhatnók meg ár ellenében a folyót, bátyám?

— Jó volna, Pál, de biztos lehetsz róla, hogy a folyót megszállva tartják.

Villám cikázott most föl az éjszakában és távoli menydörgés zúgása hallatszott. Kövér cseppek kezdtek hullani és csakhamar vakító villámok és visszhangzó menykőcsapások közt oly zuhogó eső kerekedett, hogy a kiowák tüzei egy szempillantásra elaludtak.

Csodáló ámulattal látták, mint borul koronként körülöttük minden tűzvilágba, melynek fényét a leszakadó víztömegek csak kevéssé birták mérsékelni és épen az eső árjának futólagos fénybe borulása köleszöngött a villámnak valami titokzatos hatást. Tisztelettel teljesen szemlélték a természet szabadjára eredt hatalmainak háborgását, hallgatták az ég hatalmas szózatát.

Mikor épen egy villám cikázott föl, a bejáratnál egy alak jelent meg. Valamennyien fegyvert ragadtak. A betolakodó éles füttyöt hallatott és «Hahó! Hisz ez Puck!» kiáltá a trapper.

Puck volt az.

(Folytatása következik.)

Nagykőrösi királyjárók.

A „Tanulók Lapja” számára írta: dr. Sölymosy Sándor.

(22)

Egynehány elkeseredett tanácsúr vette észre, hogy ha ez így folyik tovább, még majd ez a lágyszívű kecskeméti nép büntetés helyett ünnepelni kezd a gyűlölt Herepeyt. Türelmetlenül izogtak-mozogtak helyükön, némelyik a zöld asztalra csapott tenyerével, mások ismét hangosan morogták:

— Szavazzunk! folytassuk az ítélkezést!

Patai Dénes úr, az agg bíró, egyideig türe a zajongást, végül felemelte kalpagját, mely eddig az asztalon nyugodott, fejébe nyomta, ezzel akarván jelezni, hogy a városi tanács, melynek pallosjoga volt, — vagyis az általa elítéltet kivégeztethette, — ismét felvette rögtönítélő bírói formáját.

A mint az egybegyűltek észrevették a bíró fején a kalpagot, elcsendesültek, tudták, hogy élet-halál fölött dönt az a tizenkét tanácsúr, a kik a zöld asztalt környezik.

Patai Dénes a szavazást újra kezdte. Az oldalt asztalnál ülő jegyző sorra szólította a tanácsurakat s egymásután álltak fel, rövid szá-

vakkal megokolták szavazatukat s visszaültek helyükre.

Tar Balázs, földbirtokos volt az első, a ki halálra szavazott.

— Herepey itt nem mint apa, nem mint magyar ember áll előttünk, de mint Nagy-Kőrös bírája, ha egyéb bűne nem volna is, azt mondanám: feje vétesse! Dixi!

Szabó Barnabás, a kovácsmesterek czéhének elnöke, ugyanily értelemben szavazott.

— Sose mosnók le nevünkről ezt a szegyet, ha ezt az alkatmat fel nem használnók Kőrös ellen. Különb is Herepey hadifogoly, a kit nem tarthatunk ingyen, nem verhetjük vasra, mert azt Kőrös nem hagyná, de ellenünk jönne. Azért mihamarább kivégeztessék! Dixi!

Darvas Mihály, a kurátor, szintén fellekesült a példán.

— Hát akár mint veszszük, bírák uraimék, haddal jött ez az ember ellenünk s ha az édes eszünk nem segít, tudja Isten, hány

kecskeméti ember vére hullik már azóta; ennek okáért halállal pusztuljon!

Deér Gábor, nemesur, következett sorra. Mord nézésű ember, kemény, nyakas kurucz, kinek földjei a két város között terülvén el, legtöbbet szenvedtek a versengzés, ellenségeskedés következtében. Erről jó eleve lehetett tudni, mi a véleménye:

— Nem átalott ez ember német katonákat tartogatni a városa költségén, hogy később ellenünk kihasználja. Nemesak minket akart boszujában megnyomorítani, de saját szülővárosát is feláldozta boszujának. Ilyen keserű ellenséggel mit csináljunk egyebet? Ha főzte, igya meg a levét maga. Halál reá!

Ez eddig négy szavazat volt Herepey ellen. Most következett szólásra Sas Gerő, ki már a gyerekek bevezetése előtt megkezdte mondkáját.

— Elmondtam az előbb, hogyan vélekedem! Őrsparancsnok vagyok, de szeretem a békét. Ha ekkora szegyet hozunk Kőrösre, nem nyughatunk, a míg vissza nem fizették a kölcsönt, akkor pedig jaj nekik, de jaj nekünk is! Kegyelmet neki!

Utána Keszeg Mátyás, az érdemes szabóczéh mestere jutott szóhoz. Jambor, esendes ember volt különben, otthon egy esomó gyermeke. Mindenki azt hitte róla, kegyelemre szavaz s általános lön a megdöbbenés, mikor ellenkező nézetnek hódolt.

— Engedjenek meg, bírák uraimék, én családapá vagyok; ilyen koru gyermekeim is vannak s megtudom érteni, át tudom érezni a helyzetet. És épen azért, mert látok itt egy derék, jószívű, nemes észjárású fiút, annál inkább borzadok az apától, a ki sötét lelkében megutálja saját gyermekét, eltaszítja magától, a mért jót tett, szép dolgot cselekedett. Ebben az emberben még apai érzés sincs, a mi pedig megvan a vadállatban is, borzadva fordulok el tőle és azt mondom: ne éljen ilyen szörnyeteg egy perczezel sem tovább, mert megfertőzheti a levegőt; apage gonosz, megátalkodott lélek, halál legyen a részed!

Ez volt az ötödik szavazat Herepey kivégzésére! Ha még egy akad, vége a kőrösi bíróknak, e kimondott ítéletek ellen nincs fellebbezés; végrehajtják rajta nyomban.

Rettentő izgalom fogta el a hallgatóságot. A gyerekek arczán, homlokán a rémület verejtéke gyöngyözött. Uristen segíts! — Még ötven voltak hátra az elnöklő s ép ezért nem szavazó bírókn kívül, ha ezek mind kegyelmet adnak, úgy Sas Gerő szavazatával hatan lesznek öt ellenében s Herepey mentve van. De ki

gondolhat ilyen véletlenre amaz elkeseredett felszólalások után, melyek eddig halált kértek? Nincs remény, nincs valószínűség benne!

A jegyző ekkor Ocskay Imre nevét ejtette ki s mindenki szeme a fiatal alvárosbíró felé fordult. Tudták, hogy ő a város esze, kitünő szónok, a ki heves, tüzes, szívhez szóló előadásával mindenkit le tud bilincselni s a maga pártjára hódítani.

Mikor felállt, barna szemeit végigjártatta a hallgatóságon. Ott ült a sok nép között az első sorok egyikében, szép, fiatal felesége is, annak tekintetét kereste. A fiatal asszony szinte könyörgő mozdulattal, feléje nyújtott kezekkel esdekelt kegyelemért; Ocskay szomoruan nézett rá, aztán megrázta hosszú fürtös fejét és szólni kezdett.

— Nagyon nehéz az én állapotom, tekintetes tanács! Esdeklő szemeket látok felém fordulni, egy gyermek könnyeit látom, a ki atyja életéért most halálos kinokat szenved, elgondolván, hogy e szörnyü állapotba ő sodorta saját édes szülőjét. Előttem három kis gyerek, a kik megkívánhatják, hogy tettükért Kecskemét halás legyen irántuk s halából egyebet sem kívánnak, csak kegyelmet egy ember életnek, a kinek ez a kemény leczke is elég lenne jövőben, hogy hasonló dolgoktól tartózkodjék. Mennyi esabítás, mennyi okos érv egy kis röpke szó: «a kegyelem» mellett! És mégis, tekintetes tanács, Isten látja halandó, bűnös lelkemet, — olyan tiszta bennem az én meggyőződése, mint a frissen hullt hó, — és e meggyőződése az, hogy ez a bűnös ember talán maga sem tudja, milyen rettenőtet vétkezett! Meg tudok én mindent bocsátani, a mi a szenvedély hevében az embert rossz útra vezet, — gyűlölködését, szívtelenségét, alattomos készülődését a mi megrontásunkra, mindezt megtudom bocsátani és én nem haboznám pillanatra sem kegyelmet adni neki, ha nem ejtene gondolkozóba, ha meg nem döbbsentene egy valaminek megfontolása. Egy bűn van a világon, a mit meg nem bocsát az anya gyermekének, a fiu a szülőjének, maga az igazságos Isten sem, a végtelen kegyelmű, — ez a bűn a hazaárulás. Hiszen vérünkben való vér vagyunk mi szegény magyarok együtt s ha zsörtölődünk, torzsalkodunk is egymással, rögtön vége ellenséges érzéseinknek, a mint idegen ellen támad reánk! S ez az ember a helyett, hogy így cselekedett volna, szövetkezik halálos ellenségünkkel, a magyarság évszázados átkával: a némettel, nem átalja annak gyűlölt ruháját magára venni, — nézze nek rá, az ellenséges, gyűlöletes öltözék most

is rajta van! — s úgy jó ellenünk, úgy tör halálunkra. Micsoda alak ez itt? Magyar ez? Nem, német ez? Az sem, hanem egy hazarülő renegát, rosszabb a németnél, mert az nyílt ellenség, de ez alattomos, magát magyarnak hazudó áruló! Nincs mit hozzátennem. — Tudom, hogy szavazatom dönt, legyen hát meg a döntés: Istennél a kegyelem, itt a földön halál reá!

Súlyos, jelentős szavak voltak, melyek elhangzása után halotti csend támadt a teremben; mintha a hallgatók fölött a halál lepedőbe burkolt csontváza suhant volna el csorba kaszájával!

Patai bíró intett a jegyzőnek olvassa tovább a nevet, ugyan már mindegy, de hát a rendhez tartozik, minden tanács urnak le kell szavazni.

A következő négy inkább formáság kedvéért

Kemény „Zord idő”-je.

— A «Tanulók Lapja» pályázatán jutalmazott dolgozat. Irta: *Kunfy Zsigmond*. —

Egyetlen vágya, hogy az emberek nyakára tehesse a lábát és por helyett lelküket taposhassa s mit törődik, ha tettei két jó öreg szeméből keserves könyeket fognak sajtolni; s jellemének ezen vonásai nemcsak szerencsétlenné, hanem alapjában romlottak is mutatják Barnabást. Tipikus képviselője a «Homo homini lupus» elv azon megtestesítőinek, kiket szerencsétlen halvgézetük és természetük tett embergyűlölökké. Ez szerencsétlenségünk és tragikumuk egyaránt.

Egész más forrásból fakad *Elemérnek*, Barnabás ellenlábásának tragikuma. Barnabás minden tetteiben, minden gondolatában következetes önmagához s jellemének alapvonásához: a gyűlölködéshez s így jelleme az összhangtalan elemek dacára is magasabb harmóniába olvad és jellemét e paradoxonnal közelíthetjük meg: harmonikus disharmonia; addig Elemér ennek ép ellenkezője: disharmonikus harmonia; mert Elemér lelkében a legellentétebb tulajdonságok találkoznak: a magasztos megbocsátás és kicsinyes féltékenykedés, szilárd elhatározás és következetlen ingadozás, könnyelmű felületesség és mély belátás, óvatos vigyázatosság és gyermeki szelevedés. Elete veszélyeztetése árán menti meg Barnabást, de szerencsétlenné teszi Barnabást is, magát is, hogy nem tudja szabadságvágyát néhány órára türtöztetni; nagy dolgok kivételére van tehetsége és akarat

s a gyerekek iránt való szánalomból kegyelemre szavazott s így Sas Gerővel együtt öten lettek; de mi haszna, ha hatan halált kívántak Herepey fejére.

Még Patai városbíró kért szót s valami olyasra emlékeztette a tanácsot, a mire eddig nem gondolt senki. Arra t. i. miszerint pallositéletnél ősi szokás szerint le kell szavaztatni az első jegyzőt is.

— Tasnádi Péter diák, téged, mint városunk legrégebbi jegyzőjét, felszólítalak: szavazz!

Felkelt a fiatal iródiák s reszkető hangon csak annyit mondott: Adassék kegyelem néki!

Igy történt, hogy váratlanul hat szavazat esett kegyelemre, hat halálra s mint ilyen esetekben szokás, Patai városbíró döntő szavától, a votum Minervától függött Herepey élete.

(Folytatása következik.)

ereje, a kicsinyeken hajótörést szenved igyekezete; majd kétségbeesett lemondás, majd csapongó öröm uralja lelkét. Természetének ezen ellentétességéből, lelkének meghasonlottságából ered tragikuma is. Kemény Elemér alakjának megteremtésénél sokat merített önmagából. A költő is, alakja is a hangulatok embere, mint ma mondják: impressionista; csak hogy míg Kemény mindent feketében lát, Elemér szemei előtt rózsaszinben pompázik a világ.

Elemér ép oly optimista, mint nagy pártfogója, *Verbőczy* s a két Deák, a kiknek optimizmusa azonban javarészt szűk látókörükből ered. Mindhárom alakban Kemény alapjában az erény tragikumát rajzolja s ama mesgyn jár, a hol a bűn és erény úgy érintkeznek egymással, mint a bölelet birodalmában a tudás és sejtés. Különösen *Verbőczy* mutatja megrázó alakban az erény tragikumát s Keménynek a történetből merített ama felfogását, hogy minden emberi vétségéből származó büntetés elhárítható, csak az nem, a mely a czéltévesztett és elhízott politika folyamánya. *Izabella* királynő szenvedőleges szerepben áll előttünk, először, mint szerencsétlen szerelmes, majd pedig mint az uralkodás fáradalmaitól megedzett nő, a ki a kötelességtudással uralkodik szíve érzelmein. *Dóra* úgy tűnik fel e gyászos környezetben, mint a kopár, kihalt

sziklán a rózsató, de olyan is, mint a sziklán termett rózsza. Bűne és bűnhődése, hogy szíve egész vonalmával ragaszkodik Elemérhez, a kinek halálhíre Dóra boldogságának halálharangja.

«Hervadása liliom-hullás volt: Ártatlanság képe s bánat».

A jó öreg Deákék pedig úgy vannak, mint Goethe bűvész-inasa, a ki avatlatlanul oly hatalmasat idézett fel, melyeknek megfőkezeserejét túlhaladja: a két Deák csak megindítja a görgetéget, melynek iszonyu pusztítása őket magukat is elveszti; Dorka sárkányfogakat vetett s ime termése sem lett jobb, mint Jasoné; Turgovics ugyanazon bűnbán részes, mint *Verbőczy* s büntetése még nagyobb tán, mint a híres törvénytudó: az összes szereplők közül az egyetlen Martinuzzi az, a ki legalább egyelőre győzedelmesen marad a küzdőtérén, de csak azért, hogy bukása később annál nagyobb, szédítőbb legyen.

Martinuzzi bukásához csak egy fogható, ama szédületes sülyedés, az az iszonyu hanyatlás, melynek minden iziglen tragikus rajzát adja a költő. A jellemzésen, és mély psychológián kívül második jelessége Kemény regényeinek a *korrajz*, de ez egyetlen regényében sincs oly művészi magaslapon, mint a Zord időben. Kemény a történeti regényírók rendes eszközeit: házak, fegyverek, butorok, ruházat leírását csak ritkán használja, de az illúzió tökéletesítésére nem idegenkedik ettől sem. Az ő emberei nem régieségbe és pánczéba öltöztetett anachronizmusok, hanem élő emberek és természetes eszmék. Kemény mindig arra törekszik, hogy a kort mozgó eszméket és szenvedélyeket egyénekbe öltöztesse és így a kor szellemét plasztikusan állítsa élénk, a nélkül azonban, hogy ez által alakjai hideg absztrakciókká és belső tartalom nélküli való köképekké váljanak. A mennyire a költői szempont enged, a kornak erkölcsi fogalmait teszi a cselekmény alapjává s arra törekszik, hogy azon összekötő szálakat felfedezze, a melyek a történelem utvesztőjében gyakran a legélesebb megfigyelő tekintetet is elkerülik.

A Zord idő főcselekménye is felig-meddig költött és csak a későbbi fejlemények tartoznak szorosabban bele a történelem keretébe. De ennek dacára Kemény regénye a mohácsi vést követő gyászos időknek teljes képét rajzolja; látnak az eszmék forrongását, a politikai tétozást, a török ördögi cselszövéseit és terveit; egy-két alakban majdnem teljes típusát rajzolja a a mozlimnak, az édesszavú, renegát basa, a viszálykodó, tehetetlen kadi, a

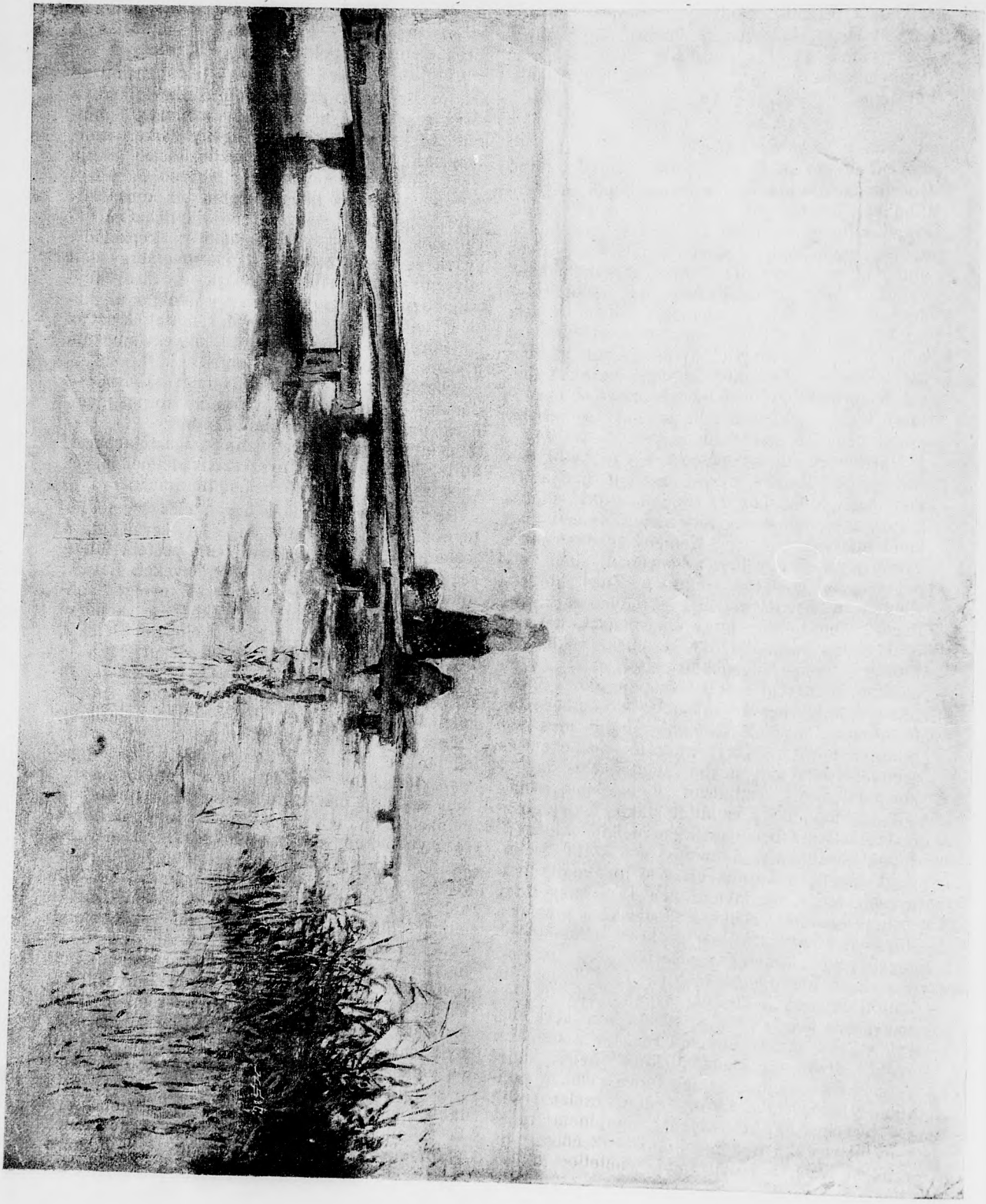
hatalmas padisah, az agyarkodó basák, a durva és gögös jancsár egy-egy fázisát mutatják a török életnek és politikának.

A másik részen a királynő és Martinuzzi, aki jóval a XVIII. század előtt életbe léptette a «Rex regnat sed non gubernat» elvét; a mindeuható kincstáros és a szegény fráter szörkámzsás alakját képirói plaszticitással állítja élénk Kemény s a hatalmas biboros háta megett ott látjuk az udvart, a hiu és aprólékos udvarhölgyeket kicsinyes fondorlataikkal és nevetséges szószátyárkodásaikkal, a képzelődő, gyáva és a szertartások között megmerevedett udvarmesternő tipikus alakja az üres fejű etikettenek. S hogy az ilyen apró dolgok az illúzió felkeltésében nem hiába valók, mutatják azt az emlékirók és krónikások, a kiknek munkája gyakran sokkal inkább jellemzi a kort, sokkal élénkébben színezi, mint sok nagyszabású tudományos munka, mert valamely kornak nemcsak nagy eszméi, hatalmas tervei és eseményei vannak, hanem vannak igaztalanságai, korlátoltságai és kicsinyes szenvedelméi is, és ezek sokszor jellemzőbbek, mint amazok.

De Kemény ezekre is ügyel, éles szemét és téveszthetetlen ítéletét mi sem kerüli el, a történetbuvár alaposságával és a próféta ihlettségével sejteti velünk az eseményeket. Látjuk, mint gyalulják a pártoskodók és tévelgő politikusok a deszkákat, melyekből a koporsó készül s Kemény mintegy kéjelegni látszik, pesszimizmusának újabb bizonyítékát látja a történetben s mintha mondaná: «Nézzétek, mi lesz a derék, becsületes, tehetséges ember munkájából; ne csodálkozzatok tehát, hogy az emberek oly kevés jót művelnek, hogy az erény elbukik, a bűn diadalmaskodik». Nincs egy vigasztaló szava a sötétben, a kietlen pusztában egyetlen oázis. Ha Vörösmarty korholja a nemzetet, a tehetetlen kort, a «puhaságra serényebb» nemzedéket, legalább erőt merít a multból s a régi dicsőség futó tűzével bevilágít a kopár jelenbe: Petőfi, Széchenyi, Kossuth a jövőben él és annak dolgozik: Keménynél a mult csillogó káprázat, melyből bizodalmat nem merithetünk, csak azt a tudatot, hogy milyen hitványak, nyomorultak vagyunk; a jövő? ezt a fogalmat az ő hősei nem ismerik, szenvedélyeik és a sors keze egészen a jelen számára foglalják le őket. S ha nagyritkán nyit is perspektívát a jövőbe, ez sivár, kietlen és vigaszt nem adó. Ime, Kemény történelmi pesszimizmusa, mely ugyanazon gondolatkörből fakadt, mint fennebb tárgyalt fatalizmusa. E két gondolkozási irány Kemény világnézetének alaptónusa. Szövedékük nem szin pompázó

A BALATON.

Szlányi festménye.

HAZAFELÉ

Olgvai rajza.

selyem, sem fuvallatszerű patyolat, hanem nehéz, méltóságos, fekete drapéria. Nem tudom, tudatos művészet vagy költői véletlenség-e, hogy regényei legnagyobb részt este kezdődnek s hőseinek életében igen gyakran visszatérő refrain Széchenyi mondása: «Oh, az én elhibázott életem!»

A mesteri psychológiához, a klasszikus jellemzéshez, nagyszerű korrajzhoz mérten mily csekélyek Kemény regényeinek hibái, a melyek egy szóba összefoglalva: kompozicionálisnak nevezhetők. A cselekvény kissé lassan indul meg és a bonyodalom több szálból szövődve, csak későn látjuk az eszmék összes áramlásait; épen ez áll a párbeszédokről. Alakjai

néha sokat beszélnek, néha-néha maga is belemerül az elemzésbe, elannyira, hogy egy pillanatra elejti kezéből a cselekvény fonálát. Ime hátrányai s a mérleget nem kell, azt hiszem, összeállítani. Ez apróságok mit sem vonnak le az ő költői értékéből, művei az egyetemes lángész letörölhetetlen bélyegét viselik homlokukon. S a pusztá-kamarási sirban mégis majdnem jeltelenül porlad a szerencsétlen költő, a százados diófa árnyában pihen az eszmék embere, az ábrándok pesszimiztikus költője. Mert neki is voltak ábrándjai! Hiszen oly sivár és rideg az élet és olyan nagyon bajos ábrándok nélkül élni . . .

(Vége.)

A z s i r á f.

Földünk összes lakói közül legmagasabb a zsiráf, természetbuváraink *camelo pardalis*, emez óriási, de ártalmatlan kérődző, mely pompás fejével messze kiválik a földön járó emlős állatok közül. Ezen állat hazája középső és déli Afrikának az északi és déli szélesség 17-ik, illetőleg 24-ik foka között elterülő rónaságos vidéke. Európában a zsiráfot először Gordianus római császár alatt ismerték meg, mikor ez tizenöt éves korában a Caesarok trónjára lépett. Ez alkalommal Róma város népét nagyszerű látványosságokra, úgynevezett «triumfus»-ra hitta meg, melynek folyamán az amphiteatrumban ünnepélyes menetben körülvetett ritka, meglepő és télelmes állatok között szembe ötiött tíz, eleddig ismeretlen, rengeteg nyaku, roppant hosszú lábú, apró fejű, sörényes farku, kis szarvu teremtmény. Sárgás-barna bőrüket szép foltok és sávolyok tarkították és aranyozott szekerekhez fogva, éthiopiai hajcsárok hajtották őket az aréna körül. A teve testalkata és a párducz színe oly sajátzerűen egyesültek bennük, hogy az ámuló-bámuló emberek e fura teremteseknek a *camelopardus*, tevépárducz nevet adták. Az arabok azonban már régóta ismerik ezen különös állatot *virapha*, a hosszúnyaku néven, miből a jelenleg általános *zsiráf* név származik.

És tényleg, csodálatra méltó állat a zsiráf: fő jellemző sajáttsági hosszú nyaka és testének mellső része. Feje gyakran 17 lábnyi magasan emelkedik a föld fölött és már ejtettek el példányokat, melyek orrhegyét kerek 20 láb távolság választotta el patájuktól. A mellső résznek ezen rendkívüli magassága azonban

nem az első lábak hosszúságától, hanem a vállsontok nagyságától ered. A zsiráf nyelve hosszú és fogásra alkalmas: az állat t. i. megragadja vele a tárgyakat, magához húzhatja és egyszersmind olyannyira meghegyesítheti, hogy az átfér egy kis kulcs gyűrűjén is. E hosszú nyak és hosszú nyelv képessé teszik, aztán a mi jámbor kérődzőnk, hogy kényelmesen táplálkozhatik a fák lombjaival és zsenge ágaival, még pedig legszívesebben egy akácfaéival, melyet épen ezért zsiraffának, *acacia giraffae*-nak neveznek. A füvet sem veti meg különben a zsiráf; ha azonban ezt akarja élvezni, szét kell terpesztenie első lábait, még pedig nagy-tágra, hogy hosszú nyaka leérjen a földre. Ezt a komikus pozitúrát képeken gyakran lehet látni.

A zsiráf nyakának esontváza rendkívüli hosszúsága ellenére mégis csak hét csigolyából áll, mint más állatoknál; e csontok azonban fölöttébb megnyultak és elhelyezésüknel fogva kitűnően betöltik rendeltetésüket. A zsiráf háta váliaitól kezdve farkáig feltűnő hirtelen lejtősödik és első lábai sokkal hosszabbnak tetszenek hátsó lábainál; tulajdonképpen pedig mindkét pár egyenlő hosszú és a vállak magas helyzete csak a lapoczkák nagy meghosszabbodása folytán származik. Fején két szarvalakú kinövés van, melyeket közönségesen szarvoknak hívnak, de nem azok, hanem csak a koponyának megcsontosodott, bőrfedte kidudorodásai és hegyükön kis szőrbojttal vannak ellátva. Homlokán, még pedig épen a két szeme között egy esontkidudorodást látni: a mi élénken eszünkbe juttatja a mesebeli egyszerű szarvát.

Ezen állat csodálatos nagysága és testalkata tökéletesen összefügg életmódjával és táplálkozásával, a mennyiben a zsiráf csak a síkságok terjedelmes csaltjai közt tartózkodik és a fák lombjaival táplálkozik, miben fogásra temett nyelve kitűnően segíti. Eleség végett csak szükség vagy éhség esetén fordul a földhöz, mert nehezebb esik hajolnia. Hogy azonban képes erre, azt naponta megmutatják a fogságban élő zsiráfok, mert ha egy darabka ételt tesznek a földre, legott fölszedik nyelvükkel.

Táplálkozás dolgában a zsiráf szerfölött finnyás: csak a legüdébb leveleket, meg a legzsengőbb hajtásokat eszi, a fűből pedig csak a leglevesebb szalakat. Azért a fogságban szénán kívül sárgaréppával, hagymával, káposztával és egyéb zöldségfélékkel kell etetni.

A zsiráf szelid, békés és barátságos állat, könnyen szelidíthető és öreiehez ragaszkodó, engedelmes, e mellett kíváncsi természetű és szemlátomást örül, ha fogságában sokan látogatják, kik megcsodálják és csirógatják. Nagy, kerek, szeliden sötétbarna szemében valami megnyerő és kedves kifejezés rejlik, mely rögtön megteszi hatását a mélyebb lelkű, érzelmesebb emberre.

Szenvedélyes vadászokat is mélyen megindított már a zsiráf kérés pillantása, a mint a halálos golyótól ért állat tehetetlenül feküdt előttük és néma halálkínjában szemrehányóan tekintett a vadászra. A zsiráf ugyanis a néma állatokhoz tartozik, mint a kenguru és érzelmeit nem tudja hangokkal kifejezni, de bármily szelid és békés természetű is a zsiráf, mégis meg bírja magát védeni erős lábaival és izmos patáival, ha tanyáján valamely ragadozó állat megtámadja. Ezért az oroszán sohasem támadja meg elülről, hanem vagy többedmagával üzi halálra, vagy lesből ugrik nyakába és rántja le karmaival meg fogaival a földre. De minthogy magasan fekvő szemei nagyon tágas látókört uralnak és maga fölöttébb óvatos, nehéz őt a vadállatoknak és emberi üldözőknek megközelíteni. Am, ha az embernek jó paripája van és sik föld van alatta, nem kerül nagy fáradságába a zsiráf elérése. Röögös és egyenetlen talajon ellenben a zsiráf van előnyben, minthogy könnyű szerrel átugrálja az útját gátoló akadályokat. Általában nem igen gyors állat, jó ló könnyen eléri, sőt némely benszült vadász gyalog is megközelíti. Járása, ha menekül, félszeg és komikus hatású és békaugrásokra emlékeztető szökésekből áll, miközben hosszú nyaka inga módjára lóbálódik jobbra-balra, farkát pedig fölfelé-lefelé korbácsolja.

A benszülttek a zsiráfot hajsolás, vagy orvul megközelítés útján ejtik törbe, vagy pedig kelepcze-vermekben fogják el, melyek mintegy 10 láb mélyek és a körülményekhez képest szélesek.

Középett egy 6—7 láb magas agyagfal emelkedik, úgy, hogy ha a zsiráf a verembe zuhan, első pár lába az egyik, hátsó pár lába a másik részbe kerül és az állat alsó teste az agyagfalon ingadozik s képtelen arra, hogy megvesse lábát és egy erőteljes szökkenéssel kiszabaduljon az ármányos gödörből. Hasonló vermeket készítenek a viziló és orrszarvú számára, de ezeknél hegyes karókkal tűzködik tele a földet, hogy zuhantukban a karókon fölnyársolódjanak. A tapasztalás azonban azt igazolja, hogy zsiráfogásra alkalmasabb a keresztfal, mint a hegyes karók.

A zsiráf hatalmas nagysága és sajátos alkata ellenére mégsem oly szembeötlő állat, mintsem az ember gondolja. Hosszu nyakának, sötét bőrének és fejének olyan az alakja és színe, hogy feltűnő hasonlatosság van az erdei fák szagattott, göcsörtös törzsökéhez és a hasonlatosság akkora, hogy még a benszült vadászok éles szeme is megtéved: gyakran fákat zsiráfoknak vesz és megfordítva.

A zsiráf rendszerint 5—6 főből álló falkában él, néha azonban 30—40 darab is összetársul. Különböző nagyságú és mindkét nemhez tartozó állatok találhatók együtt és minden falka egy vén him vezetése alatt áll, mely sötét, gesztenyebarna bőrrel és magas fejével tűnik ki a többi közül. E falkák vagy az erdőben, vagy annak közvetlen közelében tartózkodnak, hol napi eleségüket megtalálják és hol a fatörzsek között, melyekhez oly esalódásig híven hasonlítanak, ellenségeikkel szemben biztosíthatják magukat. Az eddigi észleletek szerint a nőstény egyszerre csak egy kölyket hoz világra.

Az északi és déli Afrikából kikerülő példányok bőrének színe némi különbséget mutat, a mennyiben a délvidéki zsiráfok tetemessel sötétebbek, mint északi rokonaik.

Minthogy a zsiráf bőre jelentékeny vastagsága, a benszülttek tökéletlen fegyverei nem egykönnyen ölhetik meg. Csak nagy ritkán esik el egy zsiráf az első lövésre és e ritka esetekben is nehéz kaliberűnek és edzett ércből valónak kell lennie a golyónak. A zsiráfpecsenyét igen jónak és izletesnek mondják, ha jól el van készítve, veleje pedig oly nyálkság hirében áll, hogy a benszülttek möhön fogyasztják el, mihelyt az elejtett állat friss csontjaiból kiszedték. Husa kiválóan al-

kalmas ama napon szárított hus készítéséhez, melylyel Afrikában szoktak élni. Vastag, erős bőrét cipótálpak, pajzsok és más ilyen czikkek produkálása használják.

Hírlik, hogy a zsiráfok hovatovább ritkulnak Afrika belsejében, mert újabban, mikor a löfegyver általános el van terjedve az afrikai népek között, oly könnyörtelenül vadásznak reá.

Ezt mélyen sajnálnók, tartsanak bár olvasóink szentimentálisnak bennünket. A zsiráf szelid, ártalmatlan állat, mely az emberek jószágában semminemű kárt nem okoz. Erdemes hát, hogy erőszakkal kiiktassuk az állatvilágból és a kihalásnak olyatén stádiumába léptessük, mint Afrikában az elefántot és Amerikában a bölényt?

G. K.

Leonardo da Vinci „Urvacsorá”-ja.

A helyet, a hol a kép festve van, vegyük legelőször szemügyre: mert csak ugy nyilvánul a művész bölcsesége teljes fényességében. Lehetett-e valamely szerzet ebéd-löje számára valami alkalmasabbat és nemesebbet kigondolni egy bucsulakománál, mely az egész világnak mindenkoron szent leszen?

Utazásaink közben ezt az ebédöt néhány év előtt még teljes épségében láttuk. A bejáratl szemközti, a terem rövidebb falánál, a terem mélyében, volt a szerzetfő asztala, két oldalt a szerzetesek asztalai, mindannyi a padlótól valamivel emelkedettebb helyen és ha a belépő megfordult, látta a negyedik falon a nem igen magas ajtó fölött, festve a negyedik asztalt, mellette Krisztust és tanítványait éppen, mintha a társasághoz tartoznának. Étkezés idejekor nevezetes látvány lehetett, ha a szerzetfő és Krisztus asztala, egymást kiegészítő pár gyanánt, egymásra nézett, és a szerzetesek asztalaik mellett azokkal be voltak kerítve. És épen ezért kellett a képi bölcseségének a szerzetesek ott levő asztalait például vennie. Bizonyára az asztalterítő is, az összehajtás helyeivel, mintás csikjaival és csomóra kötött csücskeivel, a kolostor mosókamarájából volt véve, a tálak, a tányérok, a kelyhek és egyéb eszközök hasonlóképp azok szerint vannak utánozva, melyekkel a szerzetesek éltek.

Igy tehát egyáltalában nem volt a művésznek szándéka egy bizonytalan, elavult viselethez közeledni. Fölötte oda nem illő lett volna e helyen a szent társaságot párnákra fektetni. Nem! a jelenkorhoz kellett közelebb hozni. Krisztusnak a domonkosoknál, Milanóban, kellett elköltönie vacsoráját!

Némely más tekintetben is nagy hatásának kellett lennie a képnek. Körülbelül 10 lábnyi magasságban a föld fölött a tizenhárom alak, valamennyi körülbelül az életnagyságnál másfélszer nagyobbra alkotva, huszonnyolc párisi lábnyi tért foglal el hosszában. Csak kettőt látni azokból teljesen az asztalnak két ellen-

tétes végén, a többi csak félalak és a művész a szükségességet itt is javára tudta fordítani. Minden erkölcsi kifejezés csak a test felső részéé s a lábak ily esetekben mindenütt csak útban vannak; a művész tizenegy félalakot teremtett, a kiknek ölet és térdét az asztal és a terítő eltakarja, a lábak pedig lent szerény félhomályban alig vehetők észre.

Képzeliük magunkat a hely színére s gondoljuk el a szokásos külső esendőt, a mely az ilyen kolostori ebédlöben uralkodik és bámuljuk a művészt, a ki képebe hatalmas megindítást, szenvedélyes mozgalmat lehel és míg egyrészt művét, a mennyire lehetséges, a természethez közel hozta, addig másrészt a körülötte lévő valósággal ellentétbe helyezi.

A felizgató eszköz, a mivel a művész a csendes ajtatosságu társaságot megrendíti, a Mesternek szavai: «Közületek egy elárl engemet» (Máté, 26, 11.) Kimondta, az egész társaság nyugalmát vesztí, ő pedig fejét lehajlja, lefelé tekint, egész helyzete, két karjának és kezének mozdulata, minden mennyei megnyugvással ismétli a szerencsétlen szavakat, melyeket az azokat követő hallgatás is megerősít: «Ugy van, nincs másként! Közületek egy elárl engemet!»

Mielőtt tovább mennénk, képe hatásának egy nagy okát kell kifejtelnünk, a melylyel Leonardo ezt a képét különösen megelevenítette: ez a kezek mozgása. Ezt is csak olasz találhatta meg. Nemzete embereinek egész teste lélekkel teljes, testök minden tagja részt vesz az érzelem, a szenvedély, sőt a gondolat kifejezésében. A kezek különböző helyzete s mozgása segítségével fejezik ki: «Mi közöm hozzá? — Ide jöjj! — Ez kópé! — Órizkedjél tőle! — Nem él soká!» Ez fő dolog. Kivált ezt jegyezzétek meg jól, olvasóim! Egy ilyen nemzeti tulajdonságot a minden jellemzetest felette figyelmesen szemlélő Leonardo kutató szeme minden esetre észrevett; e tekintetben a szóban forgó kép páratlan és nem vizsgálhatjuk eléggé.

Teljesen egybehangzó minden arczkifejezés minden mozdulattal és ezen kívül minden résznek össze s ellentétbe állítása, a szemnek könnyen áttekinthetően a legjelesebben van végbe vite.

Az Ur két oldalán levő alakok hármásával szemlélhetők és noha így egybe vannak foglalva s egymással viszonyba hozva, mégis összeköttetésben vannak többi szomszédjaikkal.

Először Krisztus jobbán János, Judás és Péter.

Péter, a legtávolabbi, mihelyt az Ur szavát meghallotta, heves természetének megfelelően, Judás mögött gyorsan felugrik, a ki ijedten föltekint, előre az asztalra hajlik, erősen összeszorított jobbkezével az erszényt fogja, balkezével pedig egy önkéntelenül görcsös mozdulatot tesz, mintha mondani akarná: «Mi legyen ez? — Mi lesz ebből?» Péter ezalatt balkezével a feleje hajlott Jánosnak jobb vállát megfogja, Krisztusra mutatva s egyszersmind a szeretett tanítványt, (tudniillik Jánost) ösztönözve, hogy kérdezze meg, vajjon ki legyen az áruló. Egy késnek, a melyet jobbában tart, nyelével Judásnak véletlenül oldalbordáit érinti, minél fogva ennek i,edt előrehajlása, a mely egy sőtartót is feldönt, szerencsésen el van érve. E csoport a képnek először kigondolt részeül tekinthető; a legtökéletesebb.

Mig tehát az Ur jobboldalán egyenesen bosszuállással fenyegetődznek, addig balján, az árulás miatt, eleven szörnyűködés és undorodás támad. Jakab, az idősb, ijedtében hátrahajlik, kitárja karját, lehajlott fövel, mereven maga elé néz, mint a ki a borzasztót, melyet fülével hall, már szemével látni véli. Vállá mögött Tamás tűnik fel és az Üdvözítőhöz közeledve, jobbkezének mutatóujját homloka felé emeli. Fülöp, az e csoporthoz tartozó harmadik, szépen kiegészíti; felállt, a Mester felé hajlik, két kezét mellére teszi, a legnagyobb világossággal jelenti ki: «Uram! Nem én vagyok az! Te tudod! Te ismered tiszta szívemet. Nem én vagyok!»

És most ennek az oldalnak szomszédos há-

rom utóbbi alakja szolgálhat nekünk anyagot megfigyelésre. Egymással a borzasztó hallottakról beszélgettek. Máté heves mozdulattal két társához fordítja arczát, két kezét ellenben sebesen a mester felé nyújtja ki s egy eléggé meg nem becsülhető művészi eszközzel csoportját összeköti az előbbivel. Tádé felette ingerült meglepetést, kétséget és gyanút árul el. Nyitott balkezét az asztalra tette s jobbkezét akként emelte föl, mintha ennek keze-fejével baltenyerébe akarna csapni; oly mozdulat, a milyent az egyszerű természetes embereknél még most is látni, ha valamely váratlan esetkor ezt akarják kifejezni: «Nem megmondtam! Nem gyanítottam mindig!» Simon felette méltóságosan ül az asztal végé; azért egész alakját látjuk; ő valamennyi között a legöregebb, dus ránczu ruhában van, arca s taglejtése jelenti, hogy megdöbben és gondolkodik, nincs megrendítve, megindulva is alig.

Ha szemünket már most az asztal ellenkező végére fordítjuk, akkor Bertalant látjuk, a ki jobb lábán a balt rajta atvetve áll, meghajlott testét nyugodtan az asztalra feszített két kezére támasztja. Hallgatódzik, alkalmasint azért, hogy megértse, a mit János az Úrtól megtudakol; mert általában úgy tetszik, hogy a legkedveltebb tanítványnak (tudniillik Jánosnak.) felszólítása erről az egész oldalról származik. Jakab, az ifjabb, Bertalan mellett és mögött, balkezét Péter vállaira teszi, ugy mint Péter János vállára, de Jakab szeliden csak felvilágosítást kíván, holott Péter már bosszuval fenyegetődzik.

És valamint Péter Judás mögé, ugy Jakab, az ifjabb, András mögé nyul és ez utóbbi, a ki egyike a legnevezetesebb alakoknak, félig felémelt mindkét karjának tenyerét láttatja, eliszonyodásának az egyenes jeléül, mely a képen csak egyszer látható, mig egyéb kevésbé elmés és kevésbé alaposan kigondolt művekben, sajnos, nagyon is gyakran ismétlődik.

Götheből fordította: *Bellaugh Aladár.*

Egy kis sirnál.

(1897. jun. 5.)

És szólt az anyaföld szeliden:
„Ne sirjatok, ne sirjatok!
Lágy keblemen ringatva itt lenn
Aludni fog, pihenni fog.“

S az agg folyam mormolva monda
„Édes danát zsongok neki,
S álmodni fog: mosolyg kis ajka,
Édes anyját ölelgeti.“

És szólt az angyal: „Fölviszem,
Föl a magas, fényes egekbe;
Kis karjait kitárja majd
Fölöttetek: áldást rebege . . .“

VEGYESEK.

Gyász. A szép június hava elején, mikor a bimbók feselnek, letört egy bimbócskát a halál szele. Lapunk szerkesztőjét, dr. Rupp Kornélt és családját mély csapás érte: egyéves lánykája, *Csenge*, folyó hó 3-án Eresiben hosszú szenvedés után meghalt. Midőn a szomorú esetről fájó szívvel hírt adunk, azt kívánjuk, enyhítse az ég és a mindenünnen megnyilatkozó részvét a gyászbaborult szülők bánatát. A kis halott artatlan lelkének pedig fényeskedjék az örök világosság!

A kecskeméti nagyban készülnek a kerületi tornaversenyre, melyen 439 vidéki tanuló vesz részt, 51 tanár vezetése alatt. A megoszlás a következő: *Félegyház*: a főgimnázium 61 tanulója 10 tanárral, a tanítóképző 30 tanulója 2 tanárral; *Halas*: a főgimnázium 30 tanulója 3 tanárral; *Jászberény*: a főgimnázium 36 tanulója 1 tanárral; *Kassa*: a főreáliskola 60 tanulója 9 tanárral; *Körmöcbánya*: a főreáliskola 26 tanulója 2 tanárral; *Losonc*: a főgimnázium 36 tanulója 5 tanárral; *Mármarosziget*: a főgimnázium 30 tanulója 2 tanárral; *Rimaszombat*: a főgimnázium 40 tanulója 6 tanárral; *Rozsnyó*: a főgimnázium 38 tanulója 6 tanárral; *Szeged*: a főreáliskola 28 tanulója 4 tanárral; *Szolnok*: a főreáliskola 24 tanulója 1 tanárral. Ki van tűzve 2 arany, 50 ezüst, 50 bronzérem és diszoklevelek.

A nagy-szent-miklósi «Révay» önképzőkör f. é. június hó 5-én tartotta évvégi ülését. Összesen 26 rendes ülés volt, melyekben 83 mű adatott be és ezek elsőrendű 6 db: Boros Sándor, Kozsereán Gergely, Veszeli Endre és Weber Győző dolgozatai. Legügye-sebb bírálói a körnek Kozsereán Gergely, Boros Sándor, Hoekl Pál és Nagyvinzky Emil: legjobb szavalói Minisán Romulus, Kozsereán Gergely és Sztojity István voltak.

Biró Lajostól, Uj-Guinában bűvarkodó érdemes hazánkfától, kinek vállalkozását annak idején vezető cikkelyben méltattuk, levelet közöl a Természettudományi Közlöny. Nagybárá vidám hangua a levelek, de bizonyos szomorú melabú árnya lengi át valamennyit. Megható dolog, hallgatni a föld tulsó részén, elhagyottan élő magyar embert, kinek talán reménye sincs a hazajutásra. Leveleiben érdekes néprajzi és természettudományi adatokat szolgáltat, az egyiket pedig ily érzelmes sorokkal végzi:

«Lelkem, szeretetem szárai, mint az átültetett fa gyökerei, az anyaföldben otthon maradtak, azokhoz növe, a kiket szeretek és ha

néha — magam sem tudom, mért — valami érthetetlen bánat fog el, valami megnevezhetetlen nyugtalanság száll meg, mindig az jut eszembe, hogy az otthoniak közül valakinek bánatja van, valakit baj ért s az érzem én is messze távolból.»

Kazinczy-ünnepély Széphalmon. A sárospataki főiskola és állami tanítóképző-intézet tanári kara és ifjuságának egy része f. é. május 29-én Széphalmon Kazinczy ünnepélyt rendezett. A lélekemelő ünnepélyt *Radócsi György*, ez évi közigazgató nyitotta meg lélekéből fakadó, lendületes beszéddel, melyben Kazinczyt úgy jellemezte, mint a magyar irodalom Keresztelő Jánosát. Utána *Kötse István* képezdei tanár mondotta el ünnepi beszédét. A M. Tud. Akadémia által adományozott 10 aranyat ez évben *Nagy Béla* nyerte el pályamunkájával, mely a díjra egyedül pályázott. A gimn. 8. o. részére járó 5 arannyal pedig *Trócsányi László*t és *Nagy Bernát* jutalmazták meg. A tanítóképző-intézet szintén 2 ifju között osztotta meg az 5 aranyat. Alkalmiszavallatul *Piskóty Ferencz* jh. adta elő nemes hévvel, lelkesen *László Andornak*, alkalmi költeményét. A programpontok közeit a főiskolai ének-karnak és a tanítóképző-intézet dalárdának sikerült előadásai töltötték be.

Leonardo da Vinci ezimű cikkünknek magyarázatát itt közöljük: Leonardo da Vinci (ejtsd: Vincsi), a világ egyik legnagyobb képműve. 1452-ben született Florencz mellett, Vinci nevű kastélyban és 1519-ben halt meg az eloux-i kastélyban Franciaországban, hová I. Ferencz francia király hívta meg és udvari fejtője tette. Számos jelesbbnél jelesebb művészi alkotása között legnevezetesebb és legismertebb az 1496-ban megkezdett és alkalmasint 1497-ben befejezett, az Urvasorát ábrázoló híres olajfestménye, a mely Milanóban van a domonkosrendi szerzet *Santa Maria delle Grazie* nevű kolostorának ebédőjében. A kép, a melynek alakjai életnagyságnál nagyobbak 28 láb hosszú s 10 láb magas falra van festve. Sokat vesztett épségéből. A kép másolatának nincs sem szere, sem száma. Ezek egyikéről Göthe is szól, v. ö. *Italienische Reize*, Róma, jan. 25-ki keleti sorait. A nagy művész életére nézve (a magyar nyelven megj. műv. közüi) v. ö. *Művészek csarnoka*. Irta *Plauche Gusztáv*, francziából ford. Szász Károly és Leonardoda V. Mayer Bruno után németből ford. *Ferencsnyé Berta*. A fordítás Heinrich G. ném. olv.-k között szöveg szerint készült.

Figyelmeztetés. A küszöbön álló szünetidő alkalmából kérjük előfizetőinket, hogy szüneti tartózkodásuk helyét a *kiadóhivatallal* (VI., Teréz-körut 23.) idejében közöljék s pontos címet adjanak, hogy a lap szétküldésében akadály ne álljon elő. Együttal kijelentjük, hogy a szerkesztőségbe küldendő lakásváltozókat nem fogjuk figyelembe venni, mert a lap szétküldésére vonatkozólag intézkedni nem a mi hatáskörünkbe tartozik.

A pécsi kerületi tornaversenyen, mely e hó 20-án lesz, lapunk szerkesztője is részt vesz. A lap vezetését és szerkesztését távolléte alatt dr. Horváth Cyrill főgimnáziumi tanár őrveszi át, a ki a nagy szünetidőben is helyettesíteni fogja szerkesztőnket.

Az önképzőkörök könyvtárosaikat figyelmeztetjük, hogy lapunknak a szünetidőben megjelenő példányait a kiadóhivatallal (Teréz-körut 23.) gyűjtessék össze és tétessék félre, hogy az egész évfolyam teljesen összegyűjthető s bekötethető legyen. Tapasztalatból tudjuk, hogy a szünetidőben érkező lapokból több szám elvész s így a gyűjtemény nem teljes. A kiadóhivatal szívesen vállalkozik a lappéldányok összegyűjtésére.

A **mintagimnázium** e hó 13-án tartja fennállásának 25-ik évfordulóját. Ez alkalommal méltó ünnepségekben fog részlesülni dr. Kármán Mór az intézet egyik tanára, a kinek tervei szerint ez intézet létesült s a ki a tanügy terén szerzett valóban kiváló érdemeiért kir. tanácsosi címet kapott ö felségétől.

FEJTÖRŐ.

— Rovatvezető: *Csiszár József.* —

1. Számtani kérdés.

Hányféle elosztás lehetséges 32 lapból álló kártyával olyformán, hogy a kiosztott 4 kártya közt mindenkor 2 király legyen?

2. Földrajzi kérdés.

Melyik tó az hazánkban, a melynek vize nátront, konyhasót és magnéziát tartalmaz; vizének színe sárgás? Mióta gyógyerejét felfedezték, körülötte fürdőházat vendéglőket és számos nyaralót építettek. Melyik megyében van?

3. Történelmi kérdés.

Ki volt I. Lipótnak azon hadvezére, a ki részt vett a 30 éves háboruban és Lipót főherceg Rákóczy György elleni hadjáratában? Vitézül harcolt a német csatáren. Győrnek az akkori időben főkapitánya volt. Szent-

Gothárdnál a francziák segítségével megverte a török hadat; harcolt XIV. Lajos ellen is. Mikor született s halt meg?

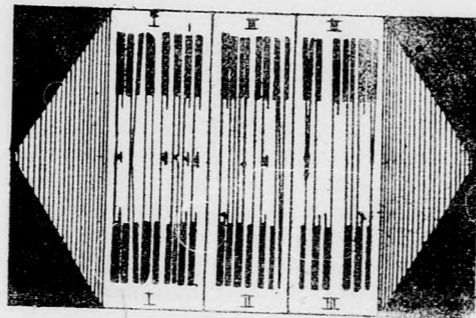
4. Természetrizai kérdés.

Melyik növény az, melynek levele hosszukás, öblösen fogazott? Sárga virágu, s réteken termő közönséges tavaszi virág. Csövei tököcsányaikól a gyermekek mit fűznek? Melyik rendbe tartozik?

5. Vegytani kérdés.

Mi a neve azon anyagnak, a melyet különböző növényi és állati anyagoknak salétromsavval való főzése útján nyerünk? Sárga, kristályos savanyuan keserű ízű; mérges hatású. Miből állítják leginkább elő?

6. Képrejtvény.

A 22-ik számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:
Számtani kérdés: $n = 17, a = 50$.

Földrajzi kérdés: Pszony hegység.

Történelmi kérdés: Mansfeld Ernő hadvezér részt vett 1595-ben a magyarországi hadjáratban, 1601-től spanyol szolgálatban Német-alföldön harcolt, 1609-ben osztrák szolgálatba lépett, de viszály keveredvén a bécsi udvarral, protestánsá lett és az 1619-iki cseh lázadás kitörésekor egyike volt a lázadók vezéreinek. Pfalzba menve a badeni örgróffal egyesült és Tillyt 1622 év ápr. 27-én Wieslochnál megverte.

Természetrizai kérdés: Salangan (collocallia); a kőfali fecskék (cypselidae) családjába tartozik.

Vegytani kérdés: Salol.

Képtalány: Kép.

A megfejtők nevei:

Csileser Ernő, Schulz Ármin, Róth Ottó, Slákovits Gergely, Kohn Vilmos, Brichta Manó, Konecsny Béla, Costescu Mihály, Tóth Imre, Lindauer Ferencz, Mandel György, Konratovics Irén, Bauer Béla, Zoltvány Mihály, Földi Kálmán, Kiss Ernő, Simon Ernő, Goldner Samu, Kövesi Rudolf, Simon János, Csapke Pál, Schwarcz Izidor, Lupis Gyula, Márton J., Gyárfás Elemér, Várkonyi Rezső, Nagy László, Dudás György, Bándi Ignác, Waizenkorn Jakab, Székely Győző, Haerter Adám, Saár Elemér, Steiner Albert, Adám Gyula, Kejzlár Gyula, Sauer Berthold, Bisicz György, Rosenfeld Richard, Stefanovics Gyula, Márton S.

A kitűzött könyvjutalmat Földi Kálmán nyerte el Máramaros-Szigeten.

«Kosmos» műintézet nyomása. Budapest, VI., Aradi-utca 8.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt
A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA AJÁNLVÁ

Előfizetési árak:

Égész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL
főgymnáziumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” műintézet, kő- és
könyvnyomda és hírlapkiadó részv.-társ.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, IX., Soroksári-utca 31.
KIADÓHIVATAL:
Budapest, VI., Teréz-körut 23. sz.
KÉZIRATOKAT
nem adunk vissza.

A „diákszálló” intézmény.

Jelen évfolyamunk 10. számában «*Diák-turistaság*» felirású vezető cikkelyünkben foglalkoztunk a czimben jelzett kérdéssel és melegen csatlakoztunk a Magyar Turista-Egyesülettől propagált mozgalomhoz, melylyel az a diák-turistaság pangó ügyét czélozza föllendíteni. Cikkünköt azon óhajjal zártuk be, vajha elvesztené az ügy, még mostan eszmei mílvoltát és a teljes valóság, az életbelépés terére menne át.

Igaz örömmel jelenthetjük, hogy az «ige testté vált», a Magyar Turista-Egyesületnek jövőtábol. Ez az agilis serény szövetség jól megmarkolta a dolgot és elhatározta, hogy hazánkban is életbe lépteti a külföldön oly fényesen bevált «*diákszálló*» intézményét. Mi az a «*diákszálló*»? Hely, hol a turista-útra kelt ifju olesó pénzen szállást és ellátást nyer, melyekre turistáskodása közben bizton számíthat és czélul, pihenési pont gyanánt tekinthet. A M. T. E. egyelőre *Felső-Magyarország szebb vidékein szállás- és ellátásbeli kedvezményeket eszközölt ki az egyesület igazoló jegyeivel ellátott diák-turisták részére.* E vidékek a felvidék legfelsősebb természeti szépségű részeit foglalják magukban: a *Magas-Tátrát*, a *Mátra és Bükk hegységet*, a *Szepes-Gömöri érczhegységet*, *Magyar érczhegységet*, a *Vág és Arva völgyét*, a *Kis-Tátra* hegységet.

Kik vannak jogosítva a diákszallók kedvezményeinek igénybe vételére? Első sorban a főiskolák hallgatói, mindjárt utána a *középiszkolák felsőbb osztályainak tanulói*, továbbá mindazon szakiskolák növendékei, melyeknek elvégzése egyéves önkéntességi jogot ad, végül a tanítóképezdei növendékek. Minden más egyén ki van zárva.

Az igazoló jegyeket a tanulói minőségüket

személyazonosságukat kellően igazolni képes tanulóknak a M. T. E. elnöksége (Budapest, IV., Rózsa-tér 5. szám) szolgáltatja ki, még pedig budapestieknek személyes jelentkezés alapján, vidékieknek pósta útján. A tanulói minőség és személyazonosság megállapítására a középiskolai ifjaknál szükséges, hogy azt bemutatandó, vagy beküldendő *arczképük* hátlapján tanintézetük igazgatósága aláírásával és hivatalos pecsétjével igazolják. Az igazoló jegyek kiszolgáltatása díjtalan. Utmutatást nyújtó, valamint a diák-szállókat felsoroló füzet szintén díjtalanul kapható a M. T. E. elnökségétől.

A Magyar Turista-Egyesület azonban nem elégedett meg ennyivel. Más utat-módot is talált, melylyel a turistaság nemes sportját az ifjuság közepett előmozdítsa. *Pályázatot hirdetett középiskolai tanulók részére.*

A pályázat tárgya: valamely középiskolai tanuló által, az 1897. év nyarán tett legalább három napra terjedő hazai turista-utnak, illetve kirándulásnak leírása. Az aláírásban *főszuly* a pályázó megfigyelő tehetőségét tanúsító *események, észleletek és tapasztalatok* beható ismeretetésére helyezendő.

A legjobb mű három arany, a második két arany jutalmat nyer. Pályázhat bármely hazai középiskola tanulója. *Pályázati határidő:* 1897 november 1. A jellegével ellátott pályamunkák a szerző nevét és lakáscímét tartalmazó jellegű levéllel együtt, a Magyar Turista-Egyesület budapesti osztálya czimére, (Budapest, IV., Rózsa-tér 5. szám) küldendők be. Ugy a jutalmazott, valamint a többi pályamű közlésének jogát a Magyar Turista-Egyesület budapesti osztálya magának tartja fenn.

Ime tehát a buzgó egyesület kétféle esz-